

Synpunkter på preliminära mål och ramar 2019-2022

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Allmän kommentar	3
2 Kommunövergripande mål och indikatorer.....	7
2.1 Invånare och kunder	8
2.2 Medarbetare	12
2.3 Hållbar tillväxt	14
2.4 Ekonomi	17
3 Ekonomiskt resultat.....	20

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga utblicken - Utbildningsnämndens investeringsbudget via GFAB

1 Allmän kommentar

Utbildningsnämndens mål är att alla barn och elever ska utmanas och klara sin utbildning, att våra verksamheter har goda lärandemiljöer, att ge god service till medborgare och kunder med högt förtroende för verksamheten, samt bidra till hållbar tillväxt genom god tillgång till kvalitativa förskoleplatser och skola.

Utbildningsnämndens stora utmaningar är liksom föregående år måluppfyllelsen, särskilt i grundskolan, kompetensförsörjningen och lokalförsörjningen. Dessa områden behöver utbildningsnämnden ha sitt fokus på. För utbildningsnämnden är det allra viktigast att det finns kompetenta och legitimerade förskollärare, lärare och skolledare i våra förskolor och skolor. Det innebär att prioritera, att rensa bort och fokusera. Utbildningsnämnden behöver också få stöd från kommunledning och övriga nämnder och bolag att behålla detta fokus.

Utbildningsnämndens ramar

Utbildningsnämnden har för 2018 en ram på ca 2,5 mdkr. Kostnaderna fördelas enligt följande: 59 % personalkostnader, 28 % hyres- och kapitaltjänstkostnader, 4 % måltider, 3 % IT-drift, resterande 6 % fördelar sig på transport för elever, köp av verksamheter och entreprenader samt övrigt material och tjänster.

Utbildningsnämndens kostnader är alltså huvudsakligen personal- och hyreskostnader. Fokus för utbildningsnämnden är därmed också måluppfyllelsen och undervisningen i barngrupp och klassrum, kompetensförsörjning av förskollärare, lärare, elevhälsa och skolledare samt lokalförsörjning i ett växande Gävle.

Fokus på måluppfyllelse och undervisningen i barngrupp och klassrum

Utbildningsnämnden och dess verksamheter ska ha fokus på barns och elevers måluppfyllelse och undervisningen i barngrupp och klassrum.

Skolinspektionen konstaterar i sin rapport "Från huvudmannen till undervisningen" att skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande behöver vara fokus för både rektors och huvudmannens kontinuerliga utvecklings- och uppföljningsarbete. Såväl forskning om skolan som Skolinspektionens erfarenheter visar att det är i undervisningen och i lärarens skicklighet som det avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Hänsyn måste tas till varje elevs behov, förutsättningar och erfarenheter i undervisningen och läraren har ett viktigt uppdrag i att stärka elevernas självförtroende, vilja och motivation att lära.

Liknande utgångspunkter och slutsatser dras i rapporten¹ från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling.

Det är inte generella lösningar på specifika problem som krävs. Ska skolresultaten förbättras är det nödvändigt att våga utgå från de olika förutsättningar och behov som finns vid landets drygt 20 000 förskolor och skolor samt att ta vara på de framgångsrika förskolornas och skolornas kunskaper och erfarenheter i dessa olika miljöer.

Ska förbättringar komma till stånd behöver utvecklingsarbetet utgå från analyser av den enskilda förskolan/skolans aktuella situation, satsningen vara långsiktig och ha ett helhetsperspektiv, samt involvera hela styrkedjan.

Forskning visar tydligt att det är det förebyggande arbetet och de tidiga insatserna som är avgörande för en framgångsrik skolgång.

Förskola och skola möter alla barn och elever. En del finner sig till rätta i de flesta slags miljöer medan andra behöver olika former av stöd i vissa situationer. Det är centralt att barn och elever **får det stöd de behöver så tidigt som möjligt**² när de får svårigheter i mötet med omgivningen. Framgångsrika insatser fokuserar på att underlätta för eleven i detta möte. Tidiga insatser lönar sig för demokratin, samhället, ekonomi liksom för den enskilda individen.

¹ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

² Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

Synliggöra värderingar³. Ledare i skolan behöver synliggöra och påverka de värden och värderingar som finns på förskolan och skolan samt analysera den egna verksamhetens syn på kunskap. Elever behöver mötas av höga och realistiska förväntningar som motiverar ansträngning. Arbetsro och trygghet i skolan ger en lugn och ordnad arbetsmiljö för barn och vuxna. Det behövs för att eleverna ska nå skolans demokratiska och kunskapsmässiga mål och samtidigt stärka läraryrkets attraktivitet.

Utveckla undervisningen⁴. Skolan behöver systematiskt säkra att varje elev har erövrat färdigheter och kunskaper. Undervisningen utvecklas genom lärarnas analyser av den egna undervisningen och elevernas visade kunskaper. Därefter prioriteras några få och långsiktiga utvecklingsområden. Lärare behöver ha kompetens och stöd för att analysera elevernas kunskaper och observationer från sin undervisning för att tidigt fånga upp vilket stöd som behöver ges.

Skolinspektionens slutsatser och expertrådets rekommendationer sammanfaller med utbildningsnämndens analys av verksamheternas utveckling och utmaningar.

För att nå utbildningsnämndens mål visar analyser av verksamheten att fortsatt utveckling behöver ske av

- systematiskt kvalitetsarbete på enhets- och huvudmannanivå, att följa elevernas kunskapsutveckling och sätta in rätt åtgärder
- språkutvecklande arbetssätt samt svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet
- undervisning och stöd för att förbättra pojkars/mäns måluppfyllelse i grund- och gymnasieskolan, måluppfyllelsen i matematik i högstadiet samt minska skillnaderna i kunskapsresultat mellan och inom skolor
- höga och realistiska förväntningar på barn och elever i alla verksamheter.

Bättre förutsättningar för lärare⁵. Huvudmän och skollädares behöver begränsa, renodla och fördela lärares arbetsuppgifter, öka samverkan med fritidshemmen och elevhälsan samt öka grundbemanningen för att skapa ett lugnare och tryggare arbetsklimate.

Bättre organisation för kompetensutveckling och lärande i vardagen⁶. Huvudmän och skolor behöver organisera sig effektivare för att ge lärarna möjlighet att fördjupa och bredda sin kompetens. Lärare behöver bli bättre på att analysera sin egen undervisning, internt och ibland med externa kollegor och forskare, i syfte att ta fram en plan för hur undervisningen kan förbättras, den egna kompetensen utvecklas och målen lättare kan nås. På så sätt utgår utvecklingen från identifierade behov och ägs av lärarna själva.

För att nå utbildningsnämndens mål visar analyser av verksamheten att fortsatt utveckling behöver ske av

- fokusering av lärares arbetsuppgifter till barngrupp och klassrum
- arbete med och uppföljning av extra anpassningar och särskilt stöd samt elevhälsans förebyggande och främjande arbete
- lärares ledarskap i barngrupp och klassrum
- kollegialt lärande och förstelärarnas roll i detta i grundskole- och gymnasieutbildningen
- fokus på analys av den egna undervisningen i förhållande till elevernas kunskapsutveckling

³ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

⁴ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

⁵ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

⁶ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

Förbättra skolledares förutsättningar⁷. Rektorer och förskolechefer har enligt lag stort utrymme att styra och utveckla sin verksamhet. Men ofta är skolledare klämda av yttre krav. Huvudmän behöver ge skolledare ökade befogenheter och bättre förutsättningar att utöva yrket. Ledningsstrukturen behöver variera beroende på skolans behov och förutsättningar, där mellanchefer, delegerat ledarskap eller en förstärkt ledningsgrupp kan utgöra stöd.

För att nå utbildningsnämndens mål visar analyser av verksamheten att fortsatt utveckling behöver ske av

- förutsättningar för chefskapet i form av stödfunktioner och möjlighet att vara pedagogisk ledare
- fokusering av arbetet mot barngrupp och klassrum, att leda det systematiska kvalitetsarbetet

Fortsatta insatser för ökad likvärdighet. Skolinspektionen konstaterar i sin årsrapport 2017 att det är fortsatt stora kvalitetskillnader inom och mellan skolor vad gäller undervisning och studiemiljö. I rapporten framhålls att det är större utmaningar för rektorer och lärare i mer utsatta skolor. Dessa skolor har svårare att rekrytera behöriga och erfarna lärare och skolledare, vilket riskerar att ytterligare förvärra den bristande likvärdigheten. Även i Gävle kan vi konstatera att vissa skolor har större utmaningar än andra och att skillnaderna i resultat är fortsatt stora.

För att nå utbildningsnämnden mål visar analyser av verksamheten att fortsatt utveckling behöver ske av

- riktade resurser, stöd och insatser utifrån behov i verksamheten

Fokus på kompetensförsörjning

Huvudmännens expertråd framhåller i sina rekommendationer att det är viktigt att huvudmännen arbetar strategiskt för att stärka läraryrkets attraktivitet, lärarnas behörighet och säkra kompetensförsörjningen. En god löne- och karriärutveckling liksom återkommande kompetensutveckling och god arbetsmiljö är viktiga delar. Andra åtgärder som kan prövas kan till exempel vara att främja samarbete mellan förskolor och skolor på olika sätt; att ge skickliga lärare som ska pensioneras förmånliga villkor så att de vill stanna kvar eller att skapa en organisation där andra yrkesgrupper än lärare kan avlasta lärarna vissa arbetsuppgifter. Det senare kan bli nödvändigt för att klara kompetensförsörjningen eftersom tillgången på legitimerade lärare blivit än mer begränsad bland annat på grund av den stora ökningen av elever i grund- och gymnasieskolan.

Skolinspektionen konstaterar i sin årsrapport för 2017 att ökad lärarbrist och ökade skillnader mellan elevgrupper och skolor är två av de viktigaste utmaningarna svensk skola står inför. Det är därför viktigt att huvudmännen stärker beredskapen hos alla skolor och att enskilda rektorer inte lämnas ensamma i sitt arbete. Skolinspektionen kan också se allt tydligare konsekvenser av lärarbristen, bland annat vad gäller kontinuitet och sammanhang, vilket i sin tur kan påverka såväl lärandet som möjligheterna att upprätthålla trygghet och studiero.

Det är också viktigt att det förutom lärarresurser finns andra former av stöd för eleverna, som olika specialkompetenser, kompetens i socialt arbete och bemanning i bibliotek, mediatek mm. Sammantaget ger detta bättre förutsättningar att fokusera på och utveckla undervisningen, för att möta varje elev på sin utvecklingsnivå och att höja resultaten.

Stora krav ställs på personalplanering utifrån ökade behörighetskrav, kravet på lärarlegitimation och kommande stora generationsväxling. Det har blivit allt svårare att rekrytera legitimerade lärare i alla verksamheter från förskola till gymnasieutbildning. Orsaken är bland annat den stora ökningen av elever i Gävle men även över hela riket. Framför allt är det stora utmaningar att rekrytera lärare inom svenska som andraspråk, matematik/naturorienterande ämnen, flera praktisk-estetiska ämnen och speciallärare/specialpedagoger. Det är viktigt att nämnden ges möjligheter att satsa på vidareutbildning för breddad behörighet

---

⁷ Rekommendationer och erfarenheter från Huvudmännens Expertråd för skolutveckling

och legitimation och i vissa bristyrken även överanställningar. Det gäller främst utbildning av specialpedagoger/speciallärare där förutsättningar för studier behöver stärkas för intresserade lärare. Nämnden kan också behöva pröva andra vägar för att klara kompetensförsörjningen, som exempelvis att anställa studenter del av tid under studierna. I konkurrensen med andra kommuner och fristående aktörer är det viktigt att Gävle kommun framstår som en attraktiv arbetsgivare.

För att nå utbildningsnämndens mål visar analyser av verksamheten att utveckling behöver ske av

- rekryterings- och utbildningsinsatser för att säkra kompetenstillgången av lärare och skolledare
- planeringen av lärares och andra yrkesgruppers arbetsuppgifter
- ökad samverkan med andra aktörer, såväl inom som utanför skolan

Fokus på lokalförsörjning

Gävle växer, enligt befolkningsprognoserna ökar antalet barn och ungdomar i åldern 1-19 år med drygt 20 % fram till 2030. I förskoleåldern är det ca 1300 barn mer, i grundskoleåldern drygt 2400 fler elever och i gymnasieåldern ca 1000. Behovet av lokaler för Utbildningsnämndens verksamheter är därmed fortsatt stort, särskilt i de centrala delarna av Gävle, där den största befolkningsökningen sker enligt översiktsplanen.

Utbildningsnämnden beslutar årligen om en långsiktig och strategisk lokalresursplan med löpande uppdaterade elevprognoser och scenarion för lokalplanering. Syftet är att nämnden ska ha ett strategiskt dokument som underlag inför kommunens "utblicksarbete". Enligt lokalresursplanen finns de största lokalutmaningarna idag i grundskoleutbildningen, där lokaler fortfarande saknas framför allt i centrala delarna av Gävle. Lokalutmaningarna ökar också i gymnasieutbildningen, där elevantalet, framför allt i slutet av planeringsperioden ökar snabbt.

Sedan slutet av 00-talet har elevernas socioekonomiska bakgrund fått en ökad betydelse för hur de lyckas i grundskolan. Även skolsegregationen har ökat – elever med olika bakgrund möts mer sällan i skolan idag. Skillnaderna mellan skolors betygsresultat har också ökat och skolans socioekonomiska elevsammansättning har fått större betydelse för elevers betyg. Det visar en ny rapport⁸ från Skolverket. Samma utveckling finns även inom Gävle kommun, vilket är något som Utbildningsnämnden sedan 2011 har arbetat aktivt för att motverka, både genom besluten Likvärdig skola för alla och beslutet om Solängen som F-6 skola och Nynässkolan som en central 7-9-skola. Regeringen har i dagarna lämnat propositionen Samling för skolan⁹ till riksdagen, där föreslås bland annat att huvudmännen för förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan ska aktivt verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter.

Utbildningsnämndens målsättning är att tillsammans med andra förvaltningar och bolag, men även fristående aktörer, arbeta för

- att lokalernas placering stöder arbetet med likvärdighet och motverkar segregation
- att lokalerna stöder förutsättningar för kvalitativ likvärdighet – ex skollagens krav på legitimerade lärare, möjligheter till kollegialt lärande, möjligheter till stödfunktioner för eleverna, administrativt stöd osv
- att lokaler finns där behovet finns
- effektivare lokalanvändning genom utvecklat samarbete

Styrkor och möjligheter, samt svagheter och hot 2019-2022

Styrkor/möjligheter

- God samsyn kring övergripande utmaningar och mål

⁸ Analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor

⁹ Prop. 2017/18:182

- Fokus på det inre utvecklingsarbetet och medarbetarnas förutsättningar att bidra till verksamhetens kvalitet
- Vilja, ambition och höga förväntningar
- Goda förutsättningar för ökad samverkan mellan skolnivåerna
- Ledning/styrning från nämnd hela vägen ut i organisationen
- Kompetenta och motiverade ledare och medarbetare
- Mångfald ökar möjligheten till måluppfyllelse för eleverna
- Karriärtjänster
- Satsningar på systematiskt kvalitetsarbete och ett utökat stöd för cheferna i förskola och skola
- Ett verksamhetsstöd med fokus på kärnprocesserna
- Utvecklad uppföljning genom strukturerat kvalitetssystem
- Samverkan med socialtjänsten kring utsatta barn och familjehemsplacerade barn

Svagheter/hot

- **Alla barn och elever ska utmanas och nå sina mål, fokus måste vara på måluppfyllelse och det som sker i barngrupp och klassrum.**
  - Större barngrupper och klasser, vilket påverkar förutsättningarna för måluppfyllelsen
  - Förväntningar och mål ställs för lågt och kunskapsresultaten är fortfarande för låga i grundskolan
  - Statiska organisationskulturer motverkar flexibla arbetssätt med fokus på barns/elevs måluppfyllelse
- **Kompetensförsörjning, andelen legitimerade lärare i grund- och gymnasieskola sjunker samtidigt som elevkullarna ökar snabbt**
  - Färre antal lärare per barn och elev påverkar måluppfyllelsen och möjligheten att vara en attraktiv arbetsgivare i en stark konkurrenssituation
  - Kompetensförsörjning utifrån ökade behörighetskrav och lärarlegitimation, matchning av personal och kompetens
  - Generationsväxling bland anställda och förmågan att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare för att locka rätt kompetens
- **Lokalförsörjning, snabbt ökande volymer i grundskoleutbildning – framför allt i de centrala delarna av Gävle.**
  - Att boendesegregationen försvårar förutsättningarna för likvärdig utbildning
  - Att ekonomiska förutsättningar saknas för utbyggnad av platser i grundskoleutbildningen för både ökad efterfrågan och bibehållen kvalitet.
  - Volymer i gymnasieutbildningen ökar igen – börjar påverka lokalbehovet i slutet av planeringsperioden
  - Snabbt förändrade planeringsförutsättningar (barns/elevs rörlighet, fristående nyetableringar)
- **Riktade statsbidrag som ställer krav på kvalitetsökningar i verksamheten**
  - Större barngrupper och klasser gör att statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan, lågstadiesatsningen samt höjd kvalitet och stärkt personaltäthet i fritidshem – behöver återbetalas/inte kan sökas
  - Effektiviseringar innebär att ett nytt statsbidrag från 2018, som fullt utbyggt 2020 innebär 6 mdkr – Likvärdig skola – inte kan sökas. Statsbidraget är villkorat med att huvudmannen inte får minska de egna kostnaderna per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och elevhälsa i grundskolan jämfört med ett genomsnitt för tre föregående år

2 Kommunövergripande mål och indikatorer

Generella synpunkter

Utbildningsnämnden har synpunkter på att samtliga kommunövergripande mål (förutom tre finansiella) ska brytas ner i verksamhetsplaner för alla nämnder och bolag. Tidigare år har några av målen varit valbara för nämnderna att bryta ner. Det är enligt anvisningarna 11 kommunövergripande mål som ska brytas ner, vilket kommer att leda till ett ökat antal mål i utbildningsnämndens verksamhetsplan. Nämnden har under en följd av år arbetat med att begränsa antalet mål för att hålla fokus på kärnuppdraget för verksamheterna. Det är viktigt att det finns hög trovärdighet för nämndens mål i verksamheterna och det finns risk för att mål som inte upplevs nära nämndens kärnverksamheter urholkar den trovärdigheten. Nämnden hänvisar även till Framtidsdagen och diskussionerna om vertikal och horisontell styrning samt tillitsbaserad styrning. Utbildningsnämnden anser att målen "Uppnå jämställda och jämlika arbetsvillkor och jämställda löner i kommunkoncernen" samt "Gävle kommun är en av Sveriges bästa företagarkommuner" bör vara valbara att bryta ner.

I 2018 års kommunplan är de kommunövergripande målen kompletterade med en stor mängd uppdrag med olika grad av detaljstyrning. Det finns en risk att den övergripande balanserade styrningen som kommunen tillämpar blir svagare genom att det tillkommer många uppdrag, som ofta ändå skulle kunna hänföras till något av de kommunövergripande målen.

Perspektiv:

2.1 Invånare och kunder

Kommunövergripande mål:

Invånarna har ett stort förtroende för den kommunala verksamheten och ges möjlighet till delaktighet och engagemang

Invånarna ska ha ett högt förtroende för kommunen och ges reella möjligheter till dialog och delaktighet i såväl enkla frågor som långsiktiga arbeten. De ska också ges god service, information och ett gott bemötande. En viktig faktor för att invånarna ska vara nöjda är möjligheter att påverka i ett tidigt skede i en förändringsprocess. Grunden för förtroendet är att våra verksamheter har god kvalitet. Men det handlar också om kommunikation. Förtroende byggs genom att kommunen anpassar sin kommunikation efter medborgarnas behov och förutsättningar. Därför ska vi tänka digitalt först i all vår kommunikation och utveckla digitala arbetssätt och mötesplatser där invånare kan informera sig, engagera sig och påverka inriktningen av kommunens verksamheter och utveckling. Förtroende och påverkan stärks även genom att invånare får insyn och kunskap om beslut och kan ta ställning till desamma. Det sker också genom att underlätta för invånare att se och tycka till om vad skattepengarna har använts till och vilka resultat det har gett. Förtroendet påverkas även av medborgarnas kännedom om de goda arbeten och de tillgångar som finns i Gävle. Kommunen behöver ha en god förmåga att berätta om det egna arbetet, men också genom att engagera Gävleborna att berätta om sina liv, sin vardag och sitt Gävle.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Nöjd inflytandeindex	index 35	index 41	index 42	index 42	index 43	index 44
2 Medborgardelaktighet utveckling	76 %	(65 %)	77 %	78 %	78 %	79%
3 Fråga via e-post som får svar inom 2 arbetsdagar	85 %	89 %	90 %	91 %	92 %	93%
4 Förtroende	index 38	index 40	index 41	index 42	index 43	index 46

1. Utgår från frågorna: "Hur nöjd är du med den insyn och\det inflytande invånarna har över kommunens beslut och verksamheter?", "Hur väl uppfyller din kommun dina förväntningar på invånarnas möjligheter till insyn och

inflytande?" och "Försök föreställa dig en ideal situation för invånarnas insyn och inflytande över kommunens verksamheter och beslut. Hur nära ett sådant ideal tycker du att invånarnas insyn och inflytande kommer i din kommun?". Källa SCB:s medborgarundersökningar.

2 Visar en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Källa: SKL, KKIK 14. (målvärdet 65% anger det beslutade målet i 2018 års plan)

3 Mäter tid och kvalitet på svaren på e-post. Källa: undersökningen görs av externt företag, KKIK 1.

4 Ger svar på hur kommunens politiker arbetar för kommunens bästa, hur ansvarstagande kommunens politiker är, hur kommunens högre tjänstemän arbetar för kommunens bästa och hur väl politiska beslut genomförs. Källa: SCB medborgarundersökning

Utbildningsnämnden har synpunkter på beskrivningen av målet och anser att det i stället skulle kunna beskrivas enligt följande:

Invånarna ska ha högt förtroende för kommunen. De ska ha reella möjligheter till dialog och delaktighet. De ska få bra service, information och ett gott bemötande.

Grunden för förtroende bygger på att våra verksamheter har hög kvalitet och att de följer de lagar och beslut som säkrar likvärdighet. Förtroende stärks även genom kännedom om beslut och förståelse för den demokratiska processen.

Det är viktigt att kommunen anpassar sin kommunikation efter medborgarnas behov och förutsättningar och använder kommunikationskanaler som stödjer tillgänglighet och dialog. Digitala kommunikationskanaler och mötesplatser ska utvecklas så att invånare enkelt kan informera sig, engagera sig och påverka.

Medborgarnas kännedom om verksamheternas uppdrag, kvalitet och goda arbete bidrar också till att stärka förtroendet. Kommunen ska därför också ha god förmåga att berätta om det egna arbetet och engagera Gävlebor att berätta om sitt Gävle.

Kommunövergripande mål:

Kompetensnivån hos kommunens befolkning höjs och anpassas till arbetsmarknadens behov och samhällets utveckling

Alla kommunens verksamheter ska bidra till kunskap, lärande, bildning och utbildning så att kompetens- och kunskapsmålen uppnås. Alla barn, ungdomar och vuxna ska inspireras, motiveras och få det stöd de behöver. Arbetet ska börja redan i förskolan. Ett inkluderande synsätt och höga förväntningarna ska ge möjligheter för alla. Vuxna ska ges bra möjligheter till kompetensutveckling och förutsättningar för att ändra sin yrkesinriktning. Entreprenörskap och innovationskraft ska stimuleras. Tillgång till rätt utbildad arbetskraft är både en förutsättning och en tillväxtfaktor vilket innebär att relationerna mellan kommun, företag och högskola ständigt ska utvecklas.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Andel elever i årskurs 9 som är behörig till ett nationellt program på gymnasieskolan	84 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2 Andel av befolkningen med minst treårig eftergymnasial utbildning	24 %	26 %	27 %	28 %	29 %	29 %
3 Andel elever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år	65%	69 %	70 %	71 %	71 %	71%

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
efter avslutad gymnasieutbildning						
4 Godkända studieresultat, svenska för invandrare		41 %	43 %	45 %	47 %	47%

1 Antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. Uppgiften avser elever folkbokförda i kommunen. Uppgiften avser läsår. Källa: SCB och Skolverket, KKik 18

2 Eftergymnasial utbildning utgörs av utbildning som förutsätter gymnasial utbildning. Det handlar oftast om universitets eller högskoleutbildning. Källa: SCB

3 Andel av eleverna folkbokförda i kommunen som erhållit slutbetyg eller motsvarande och som påbörjat studier på universitet/högskola eller börjat arbeta oberoende var arbetet ligger. Källa: SCB och Skolverket.

4 Sammanvägt värde för kurs 1A, 1B, 2B, 2C, 3C, 3D. Kursdeltagare som fullföljer kursen och uppnått målen för godkänt eller väl godkänt, kalenderår. Källa: Skolverket

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet.

Utbildningsnämnden har synpunkter på indikator 4.

Utbildningsnämnden ser positivt på att det i kommunplanen finns en indikator som belyser Vuxenutbildningens verksamhet då denna utgör en viktig del av kommunens arbete för att höja kompetensnivån för Gävles befolkning. Utbildningsnämnden har i samråd med Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden kommit fram till följande: indikatorn "Godkända studieresultat, svenska för invandrare" är inte relevant bör bytas ut. Denna nu gällande indikator är smal, berör endast en av fyra skolformer inom Vuxenutbildningen samt har svagheter då den mäts vid ett specifikt tillfälle vilket resulterar i att både dess validitet och reliabilitet är svag. Måttillfället för indikatorn är årets slut och utgör ett problem då flexibel antagning (löpande intag under året) inom SFI medför kraftiga variationer mellan åren i resultat, intag som sker månaderna innan årets slut förstärker denna effekt på ett negativt vis. Indikatorns resultat beskriver därmed snarare i stor utsträckning hur flexibel antagning en kommun har och egentligen inget om SFI-utbildningens kvalitet i sig. Nämnden föreslår istället att indikatorn byts ut mot indikatorer som motsvarar resultaten i SKL:s kommunblad för "Andel kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som slutfört kurs[1] (%)" samt "Andel elever inom SFI som slutfört kurs (%)". Jämförbarhet med andra kommuner garanteras därmed samtidigt som indikatorns resultat blir relevant.

Kommunövergripande mål:

Ett socialt hållbart Gävle där alla människor lever i trygghet och får sina rättigheter respekterade

I ett socialt hållbart Gävle är trygghet ett av de mest grundläggande och starkaste behoven och är centralt för människors välbefinnande. Människors trygghet i vardagen ska beaktas inom alla verksamheter.

Ett socialt hållbart samhälle handlar också om att bygga ett samhälle där de grundläggande mänskliga rättigheterna respekteras. Alla ska på lika villkor erbjudas en livsmiljö där de kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha en god jämlik hälsa. Barn och unga är en prioriterad grupp. I Gävle har vi en helhetssyn på barnens levnadsvillkor och utgår från barnets bästa med ömsesidig respekt. Gävle kommuns arbete med social hållbarhet utgår ifrån Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun. Programmet synliggör fyra fokusområden:

[1] Kurs avser här samtliga kurser som bedrivits under året

trygghet, jämställda och jämlika villkor, delaktighet och inflytande samt frihet från diskriminering.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Självskattat hälsotillstånd	72%	74 %	75 %	77 %	79 %	80 %
2 Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv		1 020	1 000	980	960	940
3 Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)		25 %	24 %	23 %	22 %	22 %
5 Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	11 %	11 %	10 %	10 %	9 %	9 %
6 Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, andel (%)		92 %	93 %	94 %	95 %	95 %

1 Andel (%) av invånarna 16-84 år som uppgivit att det egna allmänna hälsotillståndet är bra eller mycket bra. Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor (HLV) samt regionala enkäter.

2 Avser summering av: Dödligt våld, Försök till mord eller dråp, Misshandel inkl. grov, Våldtäkt inkl. grov, Grov kvinnofridskränkning, Grov fridskränkning, Olaga förföljelse, Våld mot tjänsteman och Rån inkl. grovt, antal/100 000 inv Källa: Brå

3 Resultatet baseras på data från de fyra befolkningsenkäterna Hälsa på lika villkor (Statens folkhälsoinstitut), Liv & hälsa, Folkhälsa, Hälsoenkät.

4 Med ekonomiskt utsatta avses hushåll med låg inkomst eller ekonomiskt bistånd. Källa: SCB

5 Svarat på påståendet, "jag känner mig trygg i skolan", stämmer helt eller ganska bra. Källa: SKL

Utbildningsnämnden har synpunkter på indikator 6. Indikatorn utgår från en tidigare enkätfråga från SKL som sammanställts på riksnivå. SKL har beslutat att inte längre genomföra dessa elevenkäter och hänvisar till skolinspektionens enkäter som genomförs i samband med den regelbundna tillsynen av kommuner och fristående huvudmän. Utbildningsnämnden har ersatt sina egna enkäter, där ovanstående fråga finns, med skolinspektionens enkäter. Samma fråga i samma årskurs finns med i skolinspektionens enkät "Jag känner mig trygg i skolan", där resultat för Gävle kommun 2017 89 %, för riket 90%. Förslagsvis sätts målvärdet på 2019 på riksnivå, 90 %. Enkäterna kommer att genomföras vart annat år.

Perspektiv:

2.2 Medarbetare

Kommunövergripande mål:

Framgångsrika medarbetare som bidrar genom ett stort engagemang

Ett medarbetarskap där du tar ansvar, är engagerad, får handlingsutrymme och är medskapande. Förutsättningarna för det är delaktighet, meningsfulla arbetsuppgifter, kompetensutveckling, inspiration och stöd. För dig som medarbetare innebär det en inkluderande, sund och utvecklande arbetsmiljö för ett hållbart arbetsliv där arbetsgivaren tar tillvara det friska för att stärka hälsan samt förebygga ohälsa. Arbetsgivaren utgår ifrån alla människors lika värde, i ett öppet arbetsklimat med respekt och välvilja för varje medarbetare.

Indikator	Utfall 2016	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
1 Hållbart medarbetarengagemang (HME)	82	Index 83	Index 84	Index 85	Index 85	Index 85
2 Hållbar arbetsbelastning						
3 Delaktighet och tillit						
4 Aktivt medarbetarskap						

1 Indexet HME är ett mått på organisationens och dess chefers förmåga att skapa, tillvarata och upprätthålla ett stort medarbetarengagemang. Mätning av HME sker i samband med genomförandet av medarbetarundersökningen.

6 Baseras på frågeställningen: "Jag upplever att jag har en hållbar arbetsbelastning, där resurserna är anpassade till kraven i arbetet"

7 Baseras på frågeställningarna: "Jag tar upp eventuella problem på min arbetsplats" samt "Min chef arbetar för ett öppet arbetsklimat på arbetsplatsen"

8 Baseras på frågeställningarna: "Jag bidrar med kompetens i arbetet" samt "Jag tar ansvar för min egen kompetensutveckling"

Utbildningsnämnden har synpunkter på beskrivningen av målet och anser att det i stället skulle kunna beskrivas enligt följande:

Medarbetarskap i Gävle kommun innebär att ta ansvar, vara engagerad, få handlingsutrymme och vara medskapande. Förutsättningarna för det skapas genom delaktighet, meningsfulla arbetsuppgifter, kompetensutveckling, inspiration och stöd. Vår arbetsmiljö är inkluderande och utvecklande. För ett hållbart arbetsliv tar vi som arbetsgivare tillvara det friska för att stärka hälsan samt förebygga ohälsa. Vi utgår ifrån alla människors lika värde i ett öppet arbetsklimat med respekt och välvilja för varje medarbetare.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på indikatorerna.

Kommunövergripande mål:

Gävle kommunkoncern har ett inspirerande och tillitsbaserat ledarskap

Ett hållbart chef- och ledarskap som utvecklar medarbetarskapet, arbetsmiljön, verksamheten och kommunkoncernen som helhet. Genom att verka i en närvarande och kommunikativ miljö skapas förutsättningar för ett framgångsrikt ledarskap.

För att skapa en gemensam, framgångsrik verksamhet ska chefen vara en ledare. Ledarskapet innebär att bygga upp och utveckla relationer. Chefer och medarbetare omsätter politiska mål till effektiv verksamhet, följer upp dem samt utvärderar sin verksamhet. En framgångsfaktor för ett inspirerande och tillitsbaserat ledarskap är att det finns goda förutsättningar för chefs- och ledarskapet.

Indikator	Utfall 2016	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
2 Ledarskap						

Ledarskap utvärderar närmaste chefs förmåga att såväl ge förutsättningar för ökat medarbetarengagemang samt förmåga att ta tillvara engagemang i verksamheten. ¹ Indexet för ledarskap i HME ger ett mått på medarbetarnas uppfattning om ledarskapet inom kommunkoncernen

Utbildningsnämnden har synpunkter på beskrivningen av målet och anser att det i stället skulle kunna beskrivas enligt följande:

Vårt chef- och ledarskap ska vara hållbart. Det ska utveckla medarbetarskapet, arbetsmiljön, verksamheten och kommunkoncernen som helhet. Chefer och medarbetare ska utifrån politiska mål säkerställa en effektiv verksamhet, följa upp och utvärdera den.

En framgångsfaktor för ett inspirerande och tillitsbaserat ledarskap är ett kommunikativt ledarskap som bygger upp och utvecklar relationer.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på indikatorerna.

Kommunövergripande mål:

Uppnå jämställda och jämlika arbetsvillkor och jämställda löner i kommunkoncernen

Genom att arbetsgivaren verkar för jämställda arbetsvillkor skapas lika möjligheter och rättigheter för dig som medarbetare, där synliggörande och utjämnande av löneskillnader är ett viktigt steg för en jämställd arbetsmarknad.

Indikator	Utfall 2016	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
1 Jämställda villkor	3,6	Index 4,2	Index 4,4	Index 4,6	Index 5	Index 5
2 Jämställda löner	93,7 %	95,7 %	96,5 %	97,3 %	98,1 %	98,9 %
3 Jämlika villkor						

*1 Jämställda villkor mäts genom nyckeltalen anställningsvillkor, chefsstruktur, föräldraledighet/VAB samt sjukfrånvaro. Mätningen genomförs årligen och används även i kommungemensam jämförelse och utvecklingsarbete. **Jämställdhet** - lika möjligheter och rättigheter för kvinnor och män. Jämställda villkor mäts genom nyckeltalen anställningsvillkor, chefsstruktur, ledningsgrupper, föräldraledighet/VAB samt sjukfrånvaro. Skalan går från 1-10 där 10 är högst värde.*

2 Antal osakliga löneavvikelser mellan kön per BAS-kod. Mätning sker i samband med årlig lönekartläggning. Osaklig löneavvikelse är mer än 2% av medellön

3 Arbetsgivaren verkar för jämlika villkor och arbetsplatser fria från diskriminering, där alla medarbetare är lika

viktiga. **Jämlikhet** - alla människors lika värde och rättigheter. Baseras på frågeställning ifrån medarbetarundersökning

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Perspektiv:

2.3 Hållbar tillväxt

Kommunövergripande mål:

Ett stark växande Gävle

Beskrivning

Befolkningen i Gävle kommun har passerat 100 000 invånare. I det pågående arbetet med översiktsplanen har planeringen utgått från att långsiktigt skapa bostäder för 120 000 invånare. Gävle ska vara attraktiv plats och ta ytterligare steg till att vara den plats där fler vill leva, verka och bo vilket kräver en balanserad utveckling. Stora födelsetal visar på en framtidstro.

Gävle som tillväxtmotor har en allt viktigare roll i regionen. Globaliseringen medför ökad specialisering för att utveckla den regionala konkurrenskraften. Matchningen mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden underlättas av ett växande befolkningsunderlag, vilket i sin tur utvecklar välfärden genom breddning av skatteunderlaget. Den långsiktiga målsättningen är att arbetstillfällena inom kommunen ska öka med 900 st per år fram till 2030.

Bostadsbyggandet ökar i Gävle och flera attraktiva bostadsområden planeras och byggs. Gävle har ett gynnsamt geografiskt läge med hög tillgänglighet via hamn, järnvägar och europavägar. Samtidigt är det av betydelse att infrastrukturen utvecklas och anpassas för en växande bostads- och arbetsmarknad. Gävleregionens betydelse för kompetensförsörjningen av Stockholm-Uppsala-regionen har ökat starkt genom goda pendlingsförbindelser. Samtidigt är inpendlingen till Gävle av stor betydelse, inte minst för kompetensförsörjningen av högskolan respektive regionsjukhuset. Det pekar på behovet av strategisk styrdokumentation för infrastruktur-försörjning.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Befolkningsökning	815 st	(minst 1010)	minst 1 000	minst 1 050	minst 1 100	minst 1225
2 Bostadsbyggande	522 st	minst 800 st	minst 800 st	minst 800 st	minst 800 st	minst 800 st
3 Tillgång till 100 Mbit/s bredband bland hushållen		minst 86 %	minst 88 %	minst 90 %	minst 92 %	minst 92%
4 Arbetslöshet, avvikelse från rikssnittet	3,1 %	högst 2%	högst 1,8%	högst 1,5%	högst 1,4%	1,3%

1 Målvärdet är satt utifrån att planeringsfolkmängden är 120 000 invånare år 2030. (Beslutat mål i plan 2018, 1010)

2 Målvärdet anger antal färdigställda lägenheter i småhus och flerbostadshus. Omfattar ny- och ombyggnation.

3 Andel av hushållen som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s (Utfallet 2017 kommer i slutet på mars)

4 Indikatorn mäter avvikelsen från genomsnittliga arbetslösheten (procentenheter) i riket vid rapporteringstillfället.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Kommunövergripande mål:

Gävle kommun är en av Sveriges bästa företagarkommuner

Beskrivning

Ett bra företagsklimat med bland annat en god kommunal service ger förutsättningar för ett utvecklat näringsliv. En bred samverkan och en positiv kommunikation stimulerar nyföretagande vilket i sin tur leder till fler arbetstillfällen. Det bidrar också till tillväxt i befintliga företag och för att positionera Gävle som etableringsort.

Att det finns byggklar mark för företag som vill etablera sig i Gävle är en grundförutsättning. Som stöd för att uppnå målet är "Näringslivsprogrammet" färdigställt och beslutat. De näringslivspolitiska målen i programmet är att Gävle kommun skapar de bästa förutsättningarna för företagande i jämförelse med andra kommuner i Stockholmsregionen, Gävle har en framgångsrik kompetensförsörjning och Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 NKI, Kommunens service till företag	69,1	index 73	index 73	index 74	index 75	index 75
2 Nyregistrerade företag	5,3 st	6,5 st	6,8 st	7,0 st	7,2 st	7,2 st
3 Företagsklimat (ranking)	259	högst 140	högst 120	högst 100	högst 100	högst 100
4 Byggklar mark för verksamhet	17 ha	minst 60 ha	minst 60 ha	minst 60 ha	minst 60 ha	minst 60 ha
5 Arbetslöshet, avvikelse från rikssnittet (procentenheter)	3,1 %	högst 2	högst 1,8	högst 1,5	högst 1,4	Högst 1,3

1 NKI är ett mått på företagarnas helhetsbetyg av kontakten med kommunerna. Bedömning görs på brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljötillsyn och serveringstillstånd. Källa: Utrednings- och statistikkontoret AB och SCB, KKIK 34 (Insikten)

2 Antalet nyregistrerade företag per 1000 invånare i kommunen. Baseras på data från första halvåret och räknas upp gånger två som en prognos för helåret. Källa: Nyföretagarcentrums företagsbarometer, KKIK 33.

3 Näringslivsrelaterad statistik på kommunnivå och enkätundersökningar där tiotusentals företagare och politiker bedömer olika aspekter av det lokala företagsklimatet. Totalt antal kommuner i undersökningen är 290. Målvärdet anger i rankingen.

4 Utbudet av byggklar mark för verksamheter ska fortlöpande uppgå till 60 ha som är fördelade på mark som tillgodoser olika typer av efterfrågan.

5 Indikatoren mäter avvikelsen från genomsnittliga arbetslösheten i riket vid rapporteringstillfället.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Kommunövergripande mål:

Gävle kommun är en av Sveriges bästa miljökommuner

Beskrivning

Ambitionen är att behålla platsen att vara en av de bästa miljökommunerna i Sverige. Det miljöstrategiska programmet styr och samordnar kommunens arbete inom områdena energi, transporter, konsumtion och avfall, mark och bebyggd miljö, natur och vatten. Genom ett miljöarbete i framkant minimeras negativ påverkan på miljö och natur och säkerställer de ekologiska ramarna som naturen ger oss. Därigenom skapas mer motståndskraft vid förändringar.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Miljöranking	2	(5)	1	1	1	1
2 Andel fordon som drivs med förnybara drivmedel	44 %	66 %	75 %	100 %	100 %	100%
3 NMI- miljöindex	index 59	(index 60)	index 64	index 70	index 70	Index 70
4 Vattenkvalitet i sjöar och vattendrag	25 %	60 %	90 %	100 %	100 %	100%
5 Gator som inte uppfyller miljö kvalitetsnorm	9 st	3 st	2 st	0 st	0 st	0 st
6 Avfallsmängd per person	519 kg	480 kg	450 kg	414 kg	400 kg	

1 Gävle kommuns placering i den årliga kommunrankingen som genomförs av Miljöaktuellt, där årets bästamiljökommun utses. (Beslutat mål i plan 2018)

2 Andel av kommunens egna bilar som drivs med förnybara drivmedel.

3 NMI - miljöarbete mäter vad invånarna anser om kommunens insatser för att kunna leva miljövänligt, sophämtning, tillgänglighet återvinningscentral, åtgärder mot klotter och skadegörelse samt renhållning av parker och allmänna platser i kommunen. Bästa kommun, Eskilstuna har index 70 år 2017. Källa: SCBs medborgarundersökning, miljöarbete.

4 Andel sjöar och vattendrag med god eller hög ekologisk och kemisk status i Gävle kommun, målnivå 100% 2020

5 Antal gator inom gränsintervallet för miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) , ska vara 0 st 2020

6 Total avfallsmängd kg per person i Gävle Kommun

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet som sådant men utifrån nämndens fokus på måluppfyllelse och det som händer i barngrupp och klassrum poängterar nämnden att verksamheternas insatser ska styras utifrån de nationella målen i skollag och läroplaner. Det är ingen motsättning mellan det kommunala målet och de nationella målen, men inriktningen på arbetet behöver vara tydlig för chefer och pedagoger i verksamheterna, så att målkonflikter inte uppstår.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på indikatorerna.

Kommunövergripande mål:

Gävle kommuns verksamheter har effektiva processer med hög kvalitet

Beskrivning

Kvalitet är att med invånaren och kunden i fokus, ständigt arbeta med att förbättra kommunens verksamheter. Förhållningssättet är alltid professionellt. Bra kvalitet är det när vi lever upp till, eller överträffar, medborgarnas och kundernas förväntningar i vår service- och tjänsteproduktion. Att tänka och utveckla med stöd av digitala verktyg i vårt arbete gör att vi använder kommunens resurser på ett effektivt sätt och är bra rustade att möta framtida utmaningar.

Varje medarbetares insats är av avgörande betydelse för medborgarnas och kundernas upplevelse av vår service och våra tjänster. Resultatet av denna insats beror till stor del på hur vi bemöter invånare, kunder och varandra.

För att få kunskap om att kommunens verksamheter utvecklas i rätt riktning är det viktigt att jämföra med omvärlden i olika typer av mätningar. Bra analyser ger förståelse och utveckling sker med hjälp av de goda exemplen.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
1 Andel uppnådda målvärden på verksamheternas indikatorer	67 %	60 %	85 %	85 %	85 %	87 %
2 Kvalitets- och effektivitets ranking	88	94	78	76	74	72

1 Mätning görs på de indikatorer som har ett faktiskt mätbart utfall och mäter kvalitet och/eller effektivitet i verksamheternas processer och kopplat till det övergripande målet. Källa: Egen mätning på indikatorerna i verksamheternas planer.

2 Ranking av ett urval av KKiK mått som mäter verksamheternas kvalitet och effektivitet bland de 240 deltagande kommunerna.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet.

Utbildningsnämnden har synpunkter på indikatorn ”Andel uppnådda målvärden på verksamheternas indikatorer”. Utbildningsnämnden anser att det finns en risk att mäta andelen uppnådda målvärden, eftersom indikatorerna kan variera i antal mellan olika nämnder och bolag, nämnder och bolag är olika stora och har olika verksamheter som är svåra att jämföra med varandra. För att kunna göra en bedömning av andelen uppnådda målvärden, förutsätter det att det görs en bedömning av måluppfyllelsen separat för varje nämnd och bolag, ej sammanvägt för totalen. Processer är svåra att mäta med specifika målindikatorer, oftast görs bedömningar av hur processerna fungerar utifrån en analys av orsaker och orsakssamband.

Perspektiv:

2.4 Ekonomi

Kommunövergripande mål:

Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar

Beskrivning

Kostnadskontroll är kanske den viktigaste variabeln för att uppnå planerade resultat. För kommunens verksamheter innebär det att nettokostnaderna på sikt inte kan öka snabbare än kommunens skatteintäkter. Nämnder och bolag ska i sina verksamhetsplaner formulera verksamhetsmål med innebörden effektivt resursutnyttjande samt indikatorer inom underhåll av anläggningstillgångar, lokaleffektivitet i kommunala lokaler och kostnadseffektivitet. Indikatorerna ska vara möjliga att följa upp löpande under året, dock minst vid delårsrapporter.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Verksamhetens nettokostnader, förändring jämfört med föregående år	3,9 %	högst 5,9 %	högst 3,3 %	högst 1,8 %	högst 2,3 %	högst 3,5 %
2 Skatter, generella bidrag och utjämning, förändring jämfört med föregående år	3,7 %	4,0 %	3,5 %	2,9 %	3,0 %	3,4 %
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)	1%					

3 Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%) (N00097)

Avvikelse i procent mellan total nettokostnad och total referenskostnad för förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och vård och omsorg om äldre, kr/inv. År 2015 ersattes förskola och skolbarnomsorg med förskola och fritidshem (dvs exkl pedagogisk omsorg). Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. Se nettokostnadsavvikelse för respektive verksamhetsområde för information om vilka variabler som ingår i beräkningen. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Källa: SKL.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 2 procent av skatteintäkterna

Beskrivning

Under goda tider med bra tillväxt i kommunsektorns skatteunderlag, får kommunerna normalt positiva skatteavräkningar och motsvarande negativa avräkningar i dåliga tider. För att undvika krav på att tvärbromsa vid sämre tider bör kommunen åstadkomma ett överskott under goda tider. Överskott tryggar ett långsiktigt politiskt handlingsutrymme, möjliggör nya satsningar och säkerställer utveckling och tillväxt. Genom att skapa ett överskott i kommunens totala verksamhet skapas förutsättningar för att klara våra framtida pensionsåtaganden och att göra nyinvesteringar utöver rena reinvesteringar. Handlingsutrymmet ökar och ger förutsättningar för en långsiktig planering. Vid beräkning av resultatet exkluderas realisationsvinster och -förluster.

För att målet ska nås är det viktigt att nämnder håller beslutad budget och att bolagen klarar sina resultatkrav.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Årets resultat i procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning	3,9 %	minst 1,2 %	minst 1,1 %	minst 2,1 %	minst 2,2 %	minst 2,0 %
2 Genomsnittligt resultat under en åtta-års period	2,6 %	minst 2,5 % innevarande år, tre år framåt och fyra år bakåt	minst 2,4 % innevarande år, tre år framåt och fyra år bakåt			

1 För att värdesäkra vårt pensionsåtagande som även redovisas som ansvarsförbindelse behövs ett positivt resultat som motsvarar cirka 1 procent av våra skatter och bidrag. För att klara våra reinvesteringar inflationsuppräknat och även skapa handlingsutrymme för bland annat nyinvesteringar behövs ett överskott i den löpande verksamheten motsvarande ca 125-150 procent av våra avskrivningskostnader vilket sammantaget ger ett behov av ett positivt resultat som motsvarar ca 1 procent av våra skatter och bidrag.

2 Genomsnittligt resultat i procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning, under en period av fyra år bakåt, innevarande år och tre år framåt.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans

Beskrivning

Soliditet är ett nyckeltal som används för att mäta den finansiella styrkan i ett långsiktigt perspektiv och ett mått på hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital.

Soliditetens absoluta nivå och förändring är beroende av ökningen i tillgångsmassan i balansräkningen och den förändring som tillförs det egna kapitalet genom årets resultat. Det övergripande målet är att bibehålla kommunkoncernens soliditet.

Genom att arbeta med en indikator för skuldsättningen per innevånare skapas ett medvetande om risknivån. Kommunens och de kommunala bolagens finansiella risk ökar med en högre skuldsättningsgrad. Vid en räntehöjning ökar de årliga kostnaderna och vid en finansiell oro på kapitalmarknaderna ökar riskerna för högre finansieringskostnader vid hög skuldsättningsnivå, vilket minskar utrymmet för annan verksamhet eller sänker resultaten och soliditeten.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Kommunens soliditet	38,2 %	minst 43,9 %	minst 41,6 %	minst 43,6 %	minst 44,8 %	minst 45,7 %
2 Kommunkoncernens soliditet		Minst 29,9%				
3 Kommunkoncernens skuldsättningsnivå (kr/inv)		102 600				
5 Kommunkoncernens skuldsättningsnivå (kr/inv) exkl Gävle Energi AB, Bomhus Energi AB, Gävle Hamn AB		75 600				

1-2 Mäts i samband med kommunkoncernens årsbokslut. Vid beräkning av kommunens soliditet exkluderas förmedlade lån till kommunala bolag och den del av det egna kapitalet som motsvarar ansvarsförbindelse för pensionsåtagande.

Värdena kommer att uppdateras när den sammanställda redovisningen för 2017 är färdigställd.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

Investeringar bör långsiktigt vara självfinansierad

Beskrivning

Motivet till ett skarpare krav på självfinansiering av investeringar inom den skattefinansierade verksamheten är att dessa investeringar normalt inte ger någon avkastning. En lånefinansiering av dessa investeringar innebär på sikt en ökad finansiell belastning. En lånefinansiering av denna sektor tar resurser från verksamheterna och på sikt begränsar detta utvecklingen inom kommunen. Vid bedömning av investeringsvolymen ska dock hänsyn kunna tas till investeringarnas inriktning, till exempel om dessa innebär kostnadsbesparingar, aktuellt konjunkturläge, samt styrkan i kommunens balansräkning. I investeringar inkluderas de kommunala bolagens investeringar som är riktade mot kommunens skattefinansierade verksamhet. I en period stora reinvesteringar och kraftig tillväxt av befolkningen ökar investeringsbehoven och självfinansieringsgraden kan under en period vara lägre än 100 %.

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
1 Självfinansieringsgrad, per år	89 %	minst 57 %	minst 57 %	minst 79 %	minst 53 %	minst 51 %

Indikator	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021	Målvärde 2022
2 Självfinansieringsgrad, över en rullande femårsperiod,	93 %	minst 75 % senaste fem år	minst 71 % senaste fem år	minst 71 % senaste fem år	minst 61 % senaste fem år	minst 55 % senaste fem år

1-2 Självfinansieringsgrad mäts med hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansieras via resultat exklusive realisationsvinster med tillägg av avskrivningar och försäljningsinkomster.

Preliminära uppgifter som kan förändras efter slutligt bokslut.

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på målet och indikatorerna.

3 Ekonomiskt resultat

Kommunfullmäktiges preliminära ramar innebär ett effektiviseringskrav för utbildningsnämnden motsvarar i snitt 49,6 mnkr per år 2019-2020 (2 % per år), 38,5 mnkr 2021 (1,5 %) samt 26,4 mnkr 2022 (1 %). Totalt motsvarar effektiviseringskravet 2019-2022 i de preliminära ramarna 164 mnkr (6,5 %).

Möjliga omprioriteringar och åtgärder

Konsekvenser av effektiviseringarna

Effektiviseringskravet för 2019 är 49,1 mnkr för utbildningsnämnden.

För att inte effektiviseringarna ska riskera rätten till flera stora statsbidragsintäkter (se nedanstående tabell) är det viktigt att de kvalitetskrav som är förknippade med statsbidragen kan bibehållas.

Statsbidrag	2017	2018
Mindre barngrupper	6 479	8068
Lågstadiesatsning	17 629	17 534
Fritidshemssatsning	4 433	4 418
Personalförstärkning inom elevhälsa	3 865	3 050
Summa	32 406	33 070

Statsbidragen bygger på att även medfinansiering i insatserna sker. En minskad budget för exempelvis lågstadiet med 5-6 mnkr innebär återbetalning av motsvarande statsbidragsbelopp.

Ett nytt statsbidrag har inrättats från 2018 – Likvärdig skola. Statsbidraget ska användas till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Insatserna ska vara långsiktiga och utformas utifrån en analys av lokala förutsättningar och behov. Bidragsbeloppen är 1 mdkr 2018 3,5 mdkr 2019 och fullt utbyggt 6 mdkr från 2020. Statsbidraget baseras på kommunernas socioekonomiska förutsättningar. Bidragsramarna för 2018 beslutades av Skolverket 29 mars, Gävles bidragsram har fastställts till 9,091 mnkr. Bidragsramarna uppdateras sedan årligen utifrån de socioekonomiska förutsättningarna. Beslutet för 2018 tyder på att Gävle kommun när statsbidraget är fullt utbyggt kan erhålla ca 55-60 mnkr årligen. För 2019 skulle motsvarande summa vara ca 35 mnkr. Statsbidraget är villkorat enligt förordningen: *Huvudmannen får för bidragsåret inte minska de egna kostnaderna per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och elevhälsa i grundskolan jämfört med ett genomsnitt för tre föregående år. Vid beräkningen av genomsnittet ska hänsyn tas till den allmänna kostnadsutvecklingen. Statens skolverk ska för varje huvudman beräkna och ange en kostnadsnivå jämfört med vilken huvudmannen inte får minska sina egna kostnader per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och*

elevhälsa i grundskolan. Hur kostnaderna ska beräknas och redovisas är inte klart ännu, enligt SKL kommer Skolverket förmodligen komma behöva begära in mer information från kommunerna för att kunna göra en beräkning.

För att bevara förutsättningarna att behålla statsbidragen inom lågstadiet, fritidshemmen, förskolan och elevhälsan samt ha förutsättningar att söka statsbidraget Likvärdig skola måste effektiviseringarna i Utbildningsnämndens verksamheter "freda" de kvalitetskrav som statsbidragen baseras på. Det innebär att barngruppernas storlek behöver vara oförändrade i de förskolor som berörs, att personaltäteten på lågstadiet och i fritidshemmet förhåller sig till statsbidragets krav, att personalförstärkningarna inom elevhälsan bibehålls. För att kunna söka statsbidraget Likvärdig skola får heller inte kostnaderna för personal och elevhälsa inom förskoleklass och grundskola minska. Det innebär att effektiviseringarna inte kan göras genom att generellt minska elevpengen i förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola. Minskad elevpeng kan få stora konsekvenser för verksamheternas kvalitet med påverkan framför allt på personaltätet och gruppstorlekar i förskola, fritidshem och skola samt bemanning av elevhälsans yrkesgrupper.

De effektiviseringar som görs i Utbildningsnämndens verksamheter behöver därmed rikta sig mot andra delar, som exempelvis effektivare organisationer – som lokaler, gymnasieprogram, administration, grupper/klasser, behov av resurspersoner. Nämndens satsning på digitalisering och 1:1 kan också behöva diskuteras utifrån kostnader i relation till resultat, vilket kommer att ge svårigheter att uppnå de ambitioner som kommer till uttryck i de statliga kraven.

Möjliga omprioriteringar

Effektiviseringskraven de närmaste åren ställer höga krav på alla verksamheter att se över vad som är kärnuppdrag och lagstadgad verksamhet, men det ställer också krav på att vi tillsammans kan arbeta smartare och effektivare. Digitaliseringen är en väg i detta arbete. Ökad digitalisering kan både leda till effektiviseringar men också kvalitetsvinster för kunder och invånare. Utbildning Gävle ser fler områden som med fördel kan hanteras digitalt. Satsningar som initialt dock kräver investeringskostnader. Andra vägar är att samordna och samla resurser i kommunen. Utbildningsnämnden välkomnar uppdraget att se över förvaltningsorganisationen och hoppas att den kommer att ge bättre förutsättningar för samordning och för effektivare, enklare och hållbarare utveckling.

Utbildningsnämnden vill också i sammanhanget lyfta effekterna av befintliga beslut som har påverkan på nämnden och kommunens kostnader och som bör belysas i tider som kräver förändringar. Kommunens heltidsbeslut innebär kostnader för utbildningsnämnden framför allt utifrån vissa lärargrupper, som har små tjänsteunderlag och där det på grund av legitimationskraven är svårt att samordna med andra typer av arbetsuppgifter. Andra beslut som är kostnadsdrivande och som kan behöva ses över är olika typer av förmåner, som 61+dagar, möjligheterna till semesterväxling, friskvårdsbidrag. Även det särskilda löneutrymmet bör ställas i förhållande till fokus och kärnuppdrag. Olika avtal, som till exempel kost- och städavtalet, bör granskas ur kostnadshänseende.

För att hantera effektiviseringskravet och bibehålla verksamheternas kvalitet behöver Utbildningsnämnden göra prioriteringar. I första hand ska alltid lokalanvändning och administration ses över. Samnyttjande av lokaler mellan nämndens egna verksamheter och med andra nämnder ska alltid prövas. I ett växande Gävle behövs dock mer lokaler för framför allt grundskoleutbildning och även gymnasieutbildning. I grundskoleutbildningen finns möjligheter att avveckla lokaler i områden där elevantalet minskar.

Utbildningsnämnden har inlett ett arbete för att tillsammans med GFAB utveckla den strategiska lokalplaneringen som ett led att ytterligare effektivisera och utveckla lokalanvändningen. Utgångspunkten för samarbetet är att det pedagogiska uppdraget skall vara i fokus vid arbetet med lokalförsörjningen. Det innebär att vägledande principer för lokalförsörjning ska vara att organisation och lokaler skall ge förutsättningar för en likvärdig undervisning med hög kvalitet samt en effektiv användning av tilldelade resurser. Gävle växer. Det innebär möjligheter och utmaningar avseende organisation och lokalförsörjning. I en växande stad finns behov av en långsiktig inriktning och planering som säkerställer en skolorganisation med ändamålsenliga lokaler såväl som en förmåga att snabbt anpassa lokaler

och organisation utifrån förändrade förutsättningar. Det ska därför finnas ett strategiskt arbete som säkerställer kostnadseffektiva processer för lokalförsörjningen både på kort och lång sikt.

Processerna kring grupp- och klass- samt personalorganisation kan effektiviseras i hela förvaltningen. Ytterligare samarbete inom och mellan förskole- och rektorsområden är nödvändigt. Att använda personalen i förskola och skola på ett effektivt och genomtänkt sätt ska alltid vara prioriterat. Det kan bland annat innebära översyn av hur legitimerade lärare bäst används och om det finns andra yrkeskategorier som kan avlasta lärarna med vissa arbetsuppgifter. Ett verktyg för att stödja resursplaneringen har införskaffats för grundskolan, syftet är bland annat att synliggöra behoven, optimera bemanning i förhållande till lärares legitimationer och skolans timplan samt transparent visa planering i förhållande till behov.

Avväganden behöver också göras utifrån verksamhet som inte är lagstadgad. Prioriteringar som nämnden kan avväga är att inte erbjuda nattomsorg och familjecentraler; inte ha kommunal pedagogisk omsorg; ta bort möjligheten till fritidsklubb för barn 10-12 år och i stället erbjuda fritidshem för de barn som behöver det; se över specialavdelningar/specialgrupper som hörsel förskola/hörselskola, språkförskola; förändring av tillsyn över tolv år (TÖT) inom särskolan till en mer tillsynsbetonad verksamhet; se över utbudet av gymnasieprogram och inriktningar med få sökande (se helheten med andra kommuner och fristående verksamheter); genomlysning av Drogfri skola.

Utbildningsnämnden har fått riktade medel från kommunfullmäktige för att höja ambitionsnivån för digitaliseringen i lärandet bland annat genom att alla elever i åk 7-9 och på gymnasiet får tillgång till egen dator/surfplatta "1:1-satsningen". Effektiviseringskraven gör att utbildningsnämnden i första hand behöver prioritera lärare i barngrupp och klassrum, vilket innebär att 1:1-satsningen kan behöva omvärderas.

Utökade resursbehov

Flera faktorer utmanar förutsättningarna att klara en måluppfyllelse med ekonomi i balans.

Resurser för att bibehålla fokus på måluppfyllelse

Utbildningsnämnden har målet att alla elever ska utmanas och klara sin utbildning. Forskning, Skolinspektionen och Utbildningsnämndens analyser visar att det är i undervisningen och i lärarens skicklighet som det avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Detta innebär att resurserna ska finnas i barngrupp och klassrum med fokus på måluppfyllelsen. De ökande skillnaderna mellan elevgrupper och skolor är en viktig utmaning som Gävle delar med resten av Sverige. Det innebär att nämnden fortsatt behöver analysera och styra resurser, både ekonomiska och personella, till de förskolor och skolor som har störst behov. Om nämnden ökar måluppfyllelsen vad gäller andelen elever som är behöriga till ett nationellt program, minskar nämndens kostnader för gymnasieskolan eftersom de eleverna då slutför sin utbildning på tre år istället för fyra eller fem år.

Nyanlända

Utbildningsnämnden kan se en negativ resultatutveckling för skolor med en hög andel elever med kort studiebakgrund i Sverige, vilket påverkat resultaten totalt i kommunen. Det är därför väsentligt att insatser görs tidigt för att ge **alla** elever möjlighet att nå de nationella målen. Tidiga insatser kräver mer personella resurser, det tillkommer även andra kostnader kring nyanlända barn och elever så som elevhälsa, tolk- och översättningskostnader och utökade vaccinationskostnader. Här spelar elevhälsans personal en viktig roll.

Kompetensförsörjning

Höga krav ställs på personalplanering utifrån ökade behörighetskrav, kravet på lärarlegitimation och kommande generationsväxling. Svårigheterna att rekrytera legitimerade lärare ökar i samtliga verksamheter. Satsningar krävs på vidareutbildning för breddad behörighet och legitimation samt inom vissa bristyrken behövs överanställningar. Nya vägar att säkra kompetensförsörjningen behöver prövas, exempelvis att studenter anställs i kommunen parallellt med sina studier. Kompetensförsörjningsinsatserna innebär utökade kostnader.

Statsbidrag

Finansiering av verksamhet och ambitionshöjningar via statsbidrag har ökat påtagligt de senaste åren. Utbildningsnämnden anser att de riktade statsbidragen inom förskolans och skolans område ska sökas och användas för avsett ändamål; att öka kvaliteten i verksamheten. Statsbidragen medför dock ofta behov av och krav på egen finansiering. Det finns även förändringar i lagar/förordningar som påverkar finansieringen och ökar kostnaderna för nämnden, exempelvis införandet av obligatorisk lovskola, rätten till gymnasium för asylsökande över 18 år. Med de effektiviseringskrav som ställs på nämnden under planeringsperioden blir det svårt att möta de krav som statsbidragen ställer på bibehållen eller ökad kvalitet/personaltäthet för att utbildningsnämnden ska ha fortsatt rätt till statsbidragen. Några av de större statsbidragen som skulle få konsekvenser för verksamheten om nämnden inte längre får rätt till är statsbidrag för minskade barngrupper i förskolan, lågstadiesatsningen, höjd personaltäthet och stärkt kvalitet i fritidshem samt personalförstärkningar inom elevhälsan. Effektiviseringskravet påverkar också nämndens förutsättningar att söka statsbidraget Likvärdig skola. Det statsbidraget är fullt utbyggt större än de tidigare nämnda statsbidragen, förmodligen i storleksordningen 60 mnkr/årligen för Utbildningsnämnden.

IT-satsningar för verksamhetsutveckling och nationella IT-strategin

Utbildningsnämnden har sedan tidigare en strategi för IKT¹⁰ i lärandet. Utgångspunkten i strategin är att alla barn och ungdomar ska utveckla sin digitala kompetens som en naturlig del av lärandet. I strategin slås också fast att modern infrastruktur, hög tillgänglighet och hög digital kompetens är självklarheter i en framgångsrik och attraktiv förskola och skola. För att klara målsättningarna i strategin behöver resurser avsättas för att utveckla kompetensen hos pedagogerna och för att ta fram nya verktyg för lärare och elever.

Miljöstrategiska programmet

Enligt information från Kommunledningskontoret ska Kommunfullmäktiges tidigare fördelning av medel för Miljöstrategiska programmet upphöra för att i stället hanteras i synpunkter på mål och ramar. Utbildningsnämnden har sedan tidigare haft medel från Kommunfullmäktige för en tjänst som miljöutvecklare samt medel för vissa satsningar inom miljöstrategiska programmet. Utbildningsnämnden har också haft en stor del egenfinansiering av tjänster och insatser. Utifrån nuvarande läge med effektiviseringar ser Utbildningsnämnden inte det möjligt att prioritera dessa satsningar i förhållande till bemanning av förskolor och skolor. Utbildningsnämnden satsningar inom Lärande för hållbar utveckling är positiva för verksamheten och för att kunna fortsätta och utveckla satsningar på exempelvis Det goda livet, Grön flagg, kemikaliesmarta förskolor/skolor behöver nämnden ett resurstillskott på 1,7 mnkr.

Minskade effektiviseringar och resurstillskott

Utbildningsnämnden anser att nämndens effektiviseringskrav skulle kunna sänkas med 12,4 mnkr (vilket motsvarar Kommunfullmäktiges resurstillskott till skolor med låg måluppfyllelse), det skulle då kunna stödja förutsättningarna att söka statsbidraget Likvärdig skola, som fullt utbyggt ger nämnden 55- 60 mnkr årligen. Statsbidraget har samma inriktning och syfte som Kommunfullmäktiges resurstillskott.

Utbildningsnämnden anser också att ett resurstillskott behövs för att säkerställa statsbidragen främst inom grundskolans område samt säkerställa att statsbidraget Likvärdig skola kan sökas. Resurstillskottet som behövs är 25 mnkr och ska användas för att "freda" framför allt grundskolan från effektiviseringar.

För miljöstrategiska programmet (Lärande för hållbar utveckling) behövs resursförstärkning motsvarande 1,7 mnkr.

Sammantaget begär Utbildningsnämnden minskade effektiviseringar motsvarande 12,4 mnkr samt resurstillskott på sammanlagt 26,7 mnkr.

---

¹⁰ Informations- och kommunikationsteknologi

Förnyelseinventarier (investeringar via årsanslag)

Omfattar nämndens investeringsbudget för inventarier i samband med ny- och ombyggnation, slitage eller verksamhetsförändringar. Utbildningsnämnden har stora investeringskostnader 2019 samt 2021-22, mindre 2020. En omDispositionering av ramen skulle behöva ske för att bättre stämma mot investeringarnas förläggning. Utbildningsnämnden begär utökad eller omfördelad investeringsram 2019 med 8 420 tkr för inventarier i samband med att flera större byggprojekt som planeras genomföras. 2019 byggs eller rustas bland annat Solängsskolan, Nynässkolan 7-9, Tallbacken etapp II, Strömsbro skola samt Stigslund, etapp II. Även för 2021 begär nämnden utökad eller omfördelad ram med 13 890 tkr, byggprojekten då är bland annat Tallbacken etapp III, Klintbergsgården, Sjöängsskolan, Brynässkolan.

INVESTERINGSBUDGET I DETALJ (Belopp i tusental kr)

Projekt med årsanslag	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Föreslagen ram	24 300	33 150	16 600	33 400
Nämnden begär utökad/omfördelad ram 2019 samt 2021	8 420	Kan omfördelas	13 890	Kan omfördelas
Inventarier vid ny- och ombyggnation, slitage eller verksamhetsförändringar	-14 790	-14-790	-15 190	-13 690
Strömsbro skola	-2 240			
Tallbacken II	-1 360			
Sörby förskola	-1 290			
Solängsskolan, etapp I och II	-4 480	-1 152		
Nynässkolan 7-9	-7 100			
Stigslundsskolan, etapp II	-1 520			
Almgårdens förskola och Källö förskola		-2 490		
Björke, Trödje		-600		
Tallbacken III			-3 280	
Klintbergsgården			-1 500	
Sjöängsskolan			-4 400	
Brynässkolan			-5 200	
Hagströmsskolan, gymnastiksal			-920	
Bergby skola, gymnastiksal				-1 200
Norrtullsskolan				-600
Hemlingby skola				-7 360
Hemlingby förskola				-1 050
Ny förskola centralt				-1 290

Projekt med årsanslag	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Summa nettoinvestering	-32 720	-19 032	-30 490	-25 190

Investeringsbudget via GFAB (Gavlefastigheter)

Preliminära ramar till investeringar avseende byggnader och anläggningar tillhörande Gavlefastigheter, redovisas i bilaga.

Utbildningsnämnden beslutar årligen om en långsiktig och strategisk lokalresursplan med löpande uppdaterade elevprognoser och scenarion för lokalplanering. Syftet är att nämnden ska ha ett strategiskt dokument som underlag inför kommunens "utblicksarbete". Enligt lokalresursplanen finns de största lokalutmaningarna idag i grundskolan, där lokaler fortfarande saknas framför allt i centrala delarna av Gävle. Detta trots beslutet om en central högstadieskola på Nynäsområdet. Lokalutmaningarna ökar också i gymnasieskolan, där elevantalet, framför allt i slutet av planeringsperioden ökar snabbt.